175 133

I. International Symposium of Mount Ararat and Noah's Ark

I. Uluslararasi Ağri Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu

"I. INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK
I. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU"
Ağrı Valiliği Doğubayazıt Kaymakamlığı'nın Ev Sahipliğinde, İstanbul Üniversitesi Avrasya Arkeoloji Enstitüsü, Erzurum Atatürk Üniversitesi ve ÇEKÜL Vakfı'nın Organizasyonu ile 7-11 Eylül 2005 Tarihleri Arasında Doğubayazıt'ta Vali Kutlu Aktaş Konferans Salonu'nda Gerçekleştirilmiştir.

Tasarım ve Uygulama
A. Ümit Yılmaz

Kapak Resmi
Büyük ve Küçük Ağrı Dağı
(Oktay BELLİ)

Renk Ayrımı
Has Renk Ayrımı Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Baskı ve Cilt
Matbaa Çözümleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. Fatih Sanayi Sitesi No:12/112 Topkapı İstanbul/TÜRKİYE
Tel.: +90 212 674 39 80 Fax: +90 212 565 00 61
info@duplicate.com.tr

İlk Basım 2007, İstanbul

Yayın Hakları
Prof. Dr. Oktay BELLİ

Doğubayazıt Kaymakamlığı Kültür Yayınları Nr. 2

Tüm Hakları Saklıdır. Kaynak Belirtmek Koşulu ile Yararlanılabilir.

ISBN: 975-6845-14-7

Bu kitap, Doğubayazıt Kaymakamlığı, Limak Holding, Nurol Holding, Özaltın İnşaat ve Sanayi A.Ş. ile Noah's Ark Ministries International (NAMI) sponsorluğunda basılmıştır.

Kitapta Yer Alan Makalelerin Her Türlü Bilimsel ve Yasal Sorumluluğu, Yazarlarına Aittir.

VAHİYDE NUH'UN AYAK İZLERİ

Ali Rafet ÖZKAN[2]

Bölgenin bilinmeyen yönlerini teferruatlıca ele alan böylesine geniş kapsamlı bir sempozyumun tertip edilmesine emeği geçen herkese kalpten teşekkürlerimi sunuyorum. Bu cümleden olarak sempozyuma adını veren Hz. Nuh'un rahmet, bereket ve dualarının da bizlerle beraber olması dilekleriyle tebliğime başlamak istiyorum.

Öncelikle tebliğ başlığımın açıklamasıyla işe başlamak istiyorum, "Vahiyde Nuh'un Ayak İzleri"; ilâhi dinlere göre Nuh Tufanının gerçekleşmesini saylayan sebeplerin hermönötiği/yorumu anlamında kullanılmıştır.

Tufan, bütün milletlerin ve medeniyetlerin belleğinde yer bulmuştur. O, İnsanlık tarihinin en önemli dönüm noktası ve olaylarından biridir. İlâhi dinlerin kutsal kitaplarında yer almasının ötesinde, bu dinleri hiç görmeyen, tanımayan medeniyetlerin mitolojilerinde tufanın genişçe yer alıyor olması da insanlık tarihinin büyük bir tufan olayını yaşamış olduğunu doğrulamaktadır.

Görülmektedir ki son yıllarda bilhassa Hıristiyanlar Hz. Nuh'un gemisinin kalıntılarını bulmak için olağanüstü bir çaba sarf etmektedirler. Aslında batılıların bu tecessüsünü takdirle karşıladığımı belirtmek isterim. Çünkü bütün bu arayışlar bir anlamda insanın kendi geçmişini, yazgısını bulma çabalarıdır. Ancak geminin kalıntısını bulma merakı insanların tafsilata takılıp kalmalarına da sebep olabilmektedir. Biblikal anlamlardan fiziksel sonuçlara ulaşma araştırmaları, batılıların tercih ettiği bir yaklaşımdır. Ancak şunu belirtelim ki; Yeni Ahit'te Nuh Tufanı teferruatlıca yer almaz. Sadece atıflar vardır tufana ve benzetmeler yapılır. Hıristiyanlar Tufan olayını Eski Ahit'te dayanarak anlamaya çalışmaktadırlar. Hıristiyanlık, tekvin (yaratılış) ve sonrasını Eski Ahit'te bulmakta ve onunla yetinmektedir. Kristolojinin ana konusu ise Kristos (İsa) ve sonrasıdır. Dolayısıyla onlar "var oluşu", "yaratma eylemini" Eski Ahit'e dayanan eski Yunanca metinlerden alarak yetinmişlerdir.

Eski Ahit'te tufan olayı teferruatlıca anlatılıyor olmasına rağmen, geminin nereye indiği konusunda kesinlik yoktur. Yahudilikte isimler yer ve ulus adı müşterek olarak kullanılır. Bu, İbrani geleneğinde klasik dönem İbranicesinin kullanım biçimidir. Ulusun adıyla mahallin adı eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Mesela Tekvin kitabının İbrahim faslında ulusun adıyla yer adı eşsesli olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla Eski Ahit'in bu ifade biçiminden Hıristiyanların iddia ettiği geminin kesin ağrı Ağrı Dağı'nda olduğu sonucu çıkmamaktadır. İbare "Ararat Dağlarına indi" şeklindedir. Eski Ahit'in orijinal İbranice metninde bu, "hari ararat" şeklinde geçmektedir. Bu ifade çoğuldur ve Ararat (Urartu) bölgesindeki dağları veya tepeleri ifade etmektedir. Zira "hari" kavramı çoğuldur. Bu ifadenin kesin Ağrı Dağı anlamına geldiği söylenemez. Bilakis bölgedeki dağlardan herhangi biri anlamında da kullanılmış olabilir. Öyle ki, Hıristiyanların bu kesin inanışlarının aksine Eski Ahit'in esoterik yorumlarında bile "r-r-t"nin (**Ararat**) tek kullanılışından başka bir anlam da çıkartılmamaktadır. Mesela "Hibri", hem kuzey Mezopotamyayı, hem de orada yaşayan insanları ifade eder. "Filisti" hem filistinlileri hem de o bölgeyi ifade eder. Dolayısıyla Eski Ahit'te "Ararat"ın sadece dağ anlamında kullanıldığına dair hiçbir bilgi ve açıklama yoktur. Eski Ahit'in İşaya kitabında ise "Ararat"ın bir yerin, ülkenin adı olarak kullanıldığı görülmektedir.[3] Yine Eski Ahit'in Aramca Onkelos tercümesinde (M.Ö. 120), geminin indiği yer olarak "Ture-i Karduu" gösterilmektedir. Buradaki ifadenin de çoğul olduğu ve geminin Kardu dağlarına oturduğu anlaşılmaktadır.

2 Prof. Dr. Ali Rafet ÖZKAN, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı Başkanı, Erzurum-TÜRKİYE, e-mail: arozkan@atauni.edu.tr, ozkanarafet@yahoo.com

Oysa Kur'an'ı Kerim'de hiçbir kıssanın teferruatına girilmez. Sadece insanlara eskiden yaşanmış olaylar hakkında bilgi verilir ve bundan çıkartılması gereken derslerin altı çizilir.

Hz. Nuh'un tufanıyla ilgili olarak da Kur'an'dan çıkardığımız ana mana, Hz. Nuh'a inananlarla inanmayanların durumun ne olduğudur. Dolayısıyla geminin nerede olduğunu bilmekten ziyade, Vahiyde Nuh'un ayak izlerini bulmak ve görmek mümkündür. Bu da kısaca ifade edilecek olursa, Allah'a iman etmek ve ona her türlü şirkten uzak durmaktır.

İslam anlayışında Tufan olayıyla ilgili fazla teferruat bulunmadığı için Tufanın mahalli ve evrensel olduğu konusunda iki farklı düşünce doğmuştur. Esasen bu konu imana telalluk eden bir konu olmadığından Tufanın yöresel mi evrensel mi olduğu hususunda düşünce faklılığını da normal karşılamak lazımdır.

1. Hz. Nuh'un Hayatı ve Yaşadığı Dönem

Hz. Nuh, İslam kaynaklarına göre Hz. İdris'den sonra gönderilen peygamberlerdendir. Allah korkusundan daima ağladığı için adına, çok ağlayan, inleyen manasına gelen "Nuh" denilmiştir. Kutsal kitabımız Kuran-ı Kerim ve İslam kaynaklarından edindiğimiz bilgiye göre; Hz. İdris'den sonra insanlar doğru yoldan ayrılmış, çeşitli heykeller yapıp, onlara tapmaya başlamıştır. İnsanlar putlara tapmaya başladıktan sonra, gün geçtikçe aralarında, zulüm, zorbalık, fitne, ahlâksızlık gibi kötülükler artarak yayılmıştır. Buna mukabil Hazret-i Nuh, içinde yaşadığı toplumda Allah'a ibadet eden doğruluktan ayrılmayan kişiliğiyle temayüz etmiştir. Geçimini ise sulama işleriyle, çiftçilikle, hayvan yetiştirmekle, marangozluk ve ev inşasıyla temin etmiştir. Bütün peygamberlerin geçimlerini kendi alın terleriyle, emekleriyle kazandıklarını ve hiçbir kimseye muhtaç olmadan rızklarını temin ettiklerini de burada belirtmek isteriz. Onların belirgin bir özelliği de hak yoldan ayrılmış olan insanların kötülüklerinden de tamamen uzak durmalarıdır.

İslamî kaynaklar Hz. Nuh'un 50 yaşında iken, peygamber olarak görevlendirildiğini söylemektedir. Kendi zamanında yaşayan bütün insanlara peygamber olarak gönderilen Nuh (a.s), ömrünün sonuna kadar insanları Allah'a iman etmeye, o'nun emirlerine uymaya insanları davet edeceğine söz vermiş ve bunun gereğini de bütün ömrü boyunca yerine getirmiştir. Peygamber olarak gönderildiği insanlar, Kur'ân-ı Kerimde; puta tapan, günahkâr, kötü ve kalpleri kararmış bir millet olarak tanımlanmaktadır:

"Muhakkak ki biz, Nuh'u kavmine resûl olarak gönderdik"[4], "Şüphesiz, Biz Nuh'u; "Kavmini, onlara acı bir azap gelmeden evvel uyar" diye kendi kavmine (peygamber olarak) gönderdik"[5].

Genel kanaat Hz. Nuh'un Mezopotamya'da yaşadığı ve burada bulunan kavmini uyarmak üzere gönderilmiş kutlu bir peygamber olduğudur. Hz. Nuh, Kuran'da belirtildiği üzere, dünyada 950 yıl kalmıştır. Her ne kadar Yahudi kaynaklarına dayayan bilgiler onun MÖ 4000 yıllarında yaşadığını tahmin etseler de, Hz. Nuh'un yaşadığı zamanı kesin olarak tespit etmek şu zamana kadar mümkün olmamıştır.

Peygamberliğin gereği olarak da Hz. Nuh, kavminden putlara tapmaktan, haksızlıktan ve zulümden vazgeçip, Allah'a iman edip, O'nun emirlerine uymalarını talep etmiştir. Her peygamberin kaderindeki gibi zulüm ve zorbalığa alışmış insanlar ona inanmamış ve geleneklerini değiştirmekle suçlayarak düşmanlık beslemişlerdir.

Hz. Nuh'un yüzyıllar boyu süren bu ikazlarına kulak asmayarak, putlara tapmaya devam eden ve zulümde ısrar eden kavmin hakkında Kur'an'da şöyle denmektedir:

"Andolsun, Biz Nuh'u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik, içlerinde elli yılı eksik olmak üzere bin sene yaşadı. Sonunda onlar zulme devam ederlerken tufan kendilerini yakalayıverdi".[6]

Hz. Nuh, Allah'ın büyüklüğünü ve sonsuz gücünü gerektiği gibi tanıyıp takdir etmeyerek,

din ahlakını yaşamaktan uzaklaşan kavmini uyarmak için her yolu denemiştir. Ancak kavmine defalarca öğüt verdiği ve onları Allah'ın azabına karşı birçok kez uyardığı halde, onlar Hz. Nuh'u dinlemeyip şirk koşmaya devam etmişlerdir. Rabbimiz, Kuran'da, Nuh Kavmi'nde gelişen olayları şöyle bildirmektedir:

"Andolsun, Biz Nuh'u kendi kavmine (elçi olarak) gönderdik. Böylece kavmine dedi ki: 'Ey Kavmim, Allah'a kulluk edin. O'nun dışında sizin başka İlahınız yoktur, yine de sakınmayacak mısınız?' Bunun üzerine, kavminden inkâra sapmış önde gelenler dediler ki: 'Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir. Size karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (öne sürdüklerini) dilemiş olsaydı, muhakkak melekler indirirdi. Hem biz geçmiş atalarımızdan da bunu işitmiş değiliz".[7]

O da dedi ki: "Ey Kavmim, gerçek şu ki, ben size (gönderilmiş) apaçık bir uyarıcıyım. Allah'a kulluk edin, O'ndan korkun ve bana itaat edin. Ki günahlarınızı bağışlasın ve sizi adı konulmuş bir ecele kadar ertelesin. Elbette Allah'ın eceli geldiği zaman, o ertelenmez. Bir bilmiş olsaydınız."[8]

Hz. Nuh, onları taptıkları sahte ilahlardan alıkoymak ve günah girdabından kurtarabilmek için çeşitli yöntemler denemiştir. Kuran'da Hz. Nuh'un yaptığı tebliği Yüce Rabbimiz şu şekilde bildirmektedir:

"Dedi ki: Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum. Fakat davet etmem, bir kaçıştan başkasını arttırmadı. Doğrusu ben, onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler. Sonra onları açıktan açığa davet ettim. Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim."[9]

Hz. Nuh kavmini içinde bulundukları batıl dini bırakarak yalnızca Allah'a kulluk etmeye davet etmiştir. Onları uyarıp korkutmuş, elçilere uymayıp gerçeği inkâr edenlerin ahirette azapla karşılaşacaklarını tebliğ etmiştir. Bu konuyla ilgili ayetlerde şöyle buyrulmuştur:

"Andolsun, Biz Nuh'u kavmine gönderdik. (Onlara:) 'Ben sizin için ancak apaçık bir uyarıp-korkutucuyum. Allah'tan başkasına kulluk etmeyin. Ben size (gelecek olan) acı bir günün azabından korkarım'(dedi)".[10]

Hak dinin yaşanmadığı bir toplumda insanlar karşılarındaki kişilerin muhakkak bir menfaat gözettikleri için kendilerine yaklaştığını zannederler. Onların mutlaka bir karşılık beklediklerini, maddi menfaat sağlamak, toplumda itibar kazanıp lider olmak gibi gizli amaçları olduğunu düşünürler ve sürekli bir güvensizlik yaşarlar. Bu nedenle Allah'ın hak dinini tebliğ etmek için gönderilen elçiler, tebliğleri sırasında kavimlerine öncelikle güvenilir olduklarını vurgularlar. Nitekim Hz. Nuh da kavminin güvenini kazanmak için onlardan hiçbir dünyalık menfaat ve beklenti içerisinde olmadığını, mükâfatını Allah'ın vereceğini bildirmiştir.[11]

Peygamberler ömürleri boyunca insanlardan hiçbir beklentileri olmaksızın yalnızca Allah emrettiği için insanlara yaklaşıp tebliğ yapmıştır. Bu nedenle güvenilir olduklarını belirtmenin yanında insanlardan hiçbir beklentileri olmadığını, yaptıklarının karşılığını sadece Allah'tan beklediklerini de önemle vurgulamışlardır. Hz. Nuh'un da kavmine hitap ederken bu gerçeği vurguladığı ayette şöyle bildirilmiştir:

"Nuh kavmi de gönderilen (Peygamber)leri yalanladı. Hani onlara kardeşleri Nuh: "Sakınmaz mısınız?" demişti. "Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan korkup-sakının ve bana itaat edin... "Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir".[12]

Hz. Nuh'a inanmayıp putlara tapmakla ısrar eden sapkın kavim; *"Ey Nuh gerçekten bizimle çok mücâdele ettin, bunda da çok ısrarla davrandın. Bu işe başladığın günden beri bizi devamlı olarak azapla korkutup durdun. Artık sözünde doğru isen şu azâbı getir de görelim. Artık ne olacaksa olsun."*[13] diyerek onun öğütlerini ve davetlerini hiç kabul etmemişlerdir. Hz. Nuh'un bu tebliğine karşılık,

isyan ve itaatsizliklerinde direnmişlerdir. Hz. Nuh'un tebliğini yılmadan büyük bir sabırla ve kararlılıkla sürdürdüğünü gören inkârcılar O'nu çeşitli tehditlerle korkutup vazgeçireceklerini düşünmüşlerdir. Ancak gönderilen bütün peygamberler, karşılaştıkları tehditlerden dolayı hiçbir zaman geriye adım atmamışlardır. Nûh (a.s) kavminin bu tutumu karşısında yılgınlığa düşmeden azimle, kararlıkla ve sabırla tebliğ vazifesine devâm ettiği hâlde, onların bir türlü imâna gelmeyeceklerini anlayınca şöyle dua etmiştir:

"(Nuh aleyhisselâm duâ edip) dedi ki: Yâ Rabbi! Gerçekten kavmim beni tekzip etti. Beni yalanladı. Artık benimle onların arasındaki hükmü sen ver. Beni ve berâberimdeki müminleri kurtar."[14]

Nuh (a.s)'ın duası kabul edilmiş ve bundan sonra yapması gereken gemi inşasına başlaması bildirilmiştir:

"Nuh'a vahy olundu ki; kavminden daha önce imân etmiş olanların dışında hiç kimse imân etmeyecek. O hâlde sen, kavmin seni yalanladıkları için ve sana ezâ verdikleri için mahzûn olma, kederlenme ki; onlardan intikam alma vakti gelmiştir. Nezâretimiz altında ve vahy ettiğimiz, bildirdiğimiz şekilde bir gemi yap! Zâlimler (kâfirler) hakkında bana duâ etme. Zirâ onlar (suda) boğulacaklardır."[15]

Hz. Nuh aldığı bu emri yerine getirmek için gemi yapmaya başlamıştır. Ona inanan mü'minler de Geminin inşasında yardımcı olmuştur. Nuh (a.s)'ın geminin nasıl yapılacağı konusunda ilahi yardım görmüş olması kuvvetle muhtemeldir. Nitekim Kur'an'da *"gözetimimiz altında ve vahyimize göre gemiyi yap"*[16] emri ilahisi bu kanaatimizi desteklemektedir.

Hz. Nuh'un tufan kopuncaya kadarki tebliğine ve ilahi yola davetine kulak tıkayan inkârcılar için son gelip çattığı hususunda Kur'an'da şöyle denilmektedir:

"Nihâyet helak etme emrimizin azâbımızın vakti geldiği, tennûrun (fırının) taşıp fışkırdığı (yâhut gemi kazanının kaynadığı) zaman biz Nuh'a şöyle emreyledik ki, kendisinden faydanılan hayvanların her cinsinden erkek ve dişi birer çift hayvanı gemiye koy. Üzerlerine boğulma emri takdir edilenler hâriç âile halkında bir de imân edenleri gemiye yükle. zâten Nuh'a imân edenler pek az idi."[17]

Gemiye binecekler hazır olunca hazret-i Nuh onlara, Allah'ın ismiyle gemiye binmelerini söyledi. Bütün müminler, Hazret-i Nûh ile gemiye bindiler. Nitekim Kur'ân-ı Kerim'de bu konuda şöyle demektedir:

"Nuh, 'binin ona. Onun yüzüp gitmesi ve durması da Allah'ın adıyladır. Şüphesiz Rabbim, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir' dedi."[18]

"Ey Nuh sen ve beraberindekiler gemiye yerleşince; "Bizi zâlim milletten kurtaran Allah'a hamd olsun. Rabbim, beni hareketli bir yere indir sen, indirenlerin en hayırlısısın." de."[19]

"Biz de göğün kapılarını dökülürcesine yağan bir yağmurla açtık. Yeryüzünü pınar pınar fışkırttık. Derken sular takdir edilmiş bir iş için birleşti. Biz Nuh'u çivilerle perçinli levhalardan oluşan gemiye bindirdik".[20]

Eski Ahit'in Tekvin/Yaratılış bölümünün 6.7. ve 8. Bapları Nuh tufanını konu edinmektedir. Tıpkı Kur'an gibi Tevrat da Tufanın sebebini Nuh Kavminin günahta ısrar etmesine, azgınlık yapmasına ve kötülüklerden vazgeçmemesine bağlamaktadır. Kavminin günahkârlığına mukabil Hz. Nuh, çok temiz ve doğru bir insandır. İnsanların yoldan çıkması, dünyadaki dengelerin bozulmasına sebep olmuş, zulüm ve günah her yeri kaplamıştır. Buna rıza göstermeyen Alah ise günahkârları Tufan felaketiyle cezalandırarak yok etmiştir. Nuh'un safında yer alan ailesi ve taraftarları ise kurtuluşa ermiştir. Hz. Nuh, Allah'ın sözünü dinlemiş, gemiye binenler de ona inanmış ve güvenmiştir.[21] Dolayısıyla Allah'ın tarafında olanlar kazanmış, karşısında olanlar ise kaybetmiştir.

Benzeri ifadeleri Yeni Ahit'te de görmek mümkündür: *"Nuh'un günlerinde nasıl olduysa insanoğlunun günlerinde aynı olacak. Nuh'un gemiye bindiği güne dek, tufandan önceki günlerde insanlar yiyip içiyor, evlenip evlendiriliyorlardı. Tufan gelinceye, hepsini süpürüp götürünceye dek başlarına geleceklerden habersizdiler. İnsanoğlunun gelişi de öyle olacak"*[22]. *"Tanrı eski dünyayı da esirgemedi. Ama tan-*

rısızların dünyasına tufanı gönderdiğinde, doğruluk yolunu bildiren Nuh'u ve yedi kişiye daha korudu"[23]. *" O zamanki dünya yine suyla tufanla mahvolmuştu. Şimdiki yer ve göklerse ateşe verilmek üzere aynı sözle saklanıyor"*[24].

Hz. Nuh, Kuran'ın pek çok ayetinde üstün ahlâkı ile övülen bir peygamberdir. Kavminin inkâr eden önde gelenleri, Hz. Nuh ve ona tabi olan kişileri hak yoldan çevirmek için tuzaklar kurmuş, çeşitli iftiralar atmış, onları kendilerince küçük görmüşlerdir. Yaptıklarının karşılığı olarak Allah bu kavmi dünya hayatında büyük bir tufan ile cezalandırmıştır.

Resuller insanlara Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan, onlara Allah'ın dinini tebliğ eden, Allah yolunda yapmaları ve sakınmaları gereken hükümleri bildiren, onları cehennem azabına karşı uyaran ve cennetle müjdeleyen mübarek insanlardır. Cenabı Allah bir rahmet olarak tüm topluluklara, onları Allah'ın yoluna çağıran üstün ahlâklı resuller göndermiştir.

Kuran'ın pek çok ayetinde, resullerin üstün özelliklerinin yanı sıra, toplulukları din ahlakına çağırırken kullandıkları akılcı ve hikmetli üslup ve tebliğ yöntemleri de bildirilmiştir. Resullerin hayatı ve mücadeleleri, düşünen ve öğüt almasını bilen müminler için güzel örneklerle doludur. Müminler, resuller arasında hiçbir ayrım yapmadan, onların Kuran'da aktarılan güzel tavır ve davranışlarını, üstün ahlâklarını kendilerine örnek almalı, onların öğüt ve tavsiyelerine uyup, uyarılarına büyük önem vermelidirler.

Nuh aleyhisselâm Kur'ân-ı kerim'de *"şekûr"* (çok şükreden kul) sıfatıyla anılmış olup, birçok âyet-i kerimede ondan bahsedilmektedir. Ayrıca Kur'ân-ı kerim'deki sûrelerden biri de Nuh sûresi olup, bu sûrede Hz. Nuh'tan bahsedilmektedir. O, ülü'lazm peygamberler arasında *"Neciyullah"* (Allahü teâlâya karşı devamlı olarak teveccühte ve münâcaatta bulunup, ilâhi feyzleri alan) sıfatıyla vasıflandırılmaktadır. 950 yıl kavmine peygamberlik yapmış[25] sabır ve azmin en güzel örneklerinden olmuştur. Öncelikle burada önemli bir hususu belirtmek gerekmektedir. Tufan; Eski Ahit'te geçtiği gibi, tüm dünyayı kaplayan bir felaket midir, yoksa yalnızca Nuh Kavminin bulunduğu, yani Mezopotamya Ovası'nı etkisi altına alan, yöresel bir felaket midir? Bugün elde edilen bütün bilimsel bulguların, tufan olayını bütünüyle çözümlemeye yeterli olmadığı da açıktır. Ancak her din mensubu, kendi kutsal kitabının verdiği bilgiler doğrultusunda araştırmalarını yapmaya gayret etmektedir. Eski Ahit, Tufanın bütün dünyayı kaplayan bir felaket olduğunu bildirirken, Kur'an'da bu konuda bir açıklık yoktur. Eğer Hz. Nuh'un yaşadığı dönemde kendi kavminden başka insanoğlu yoksa, tufanın bütün dünyayı kaplamasına gerek yoktur. Nuh kavminin yaşadığı bölgenin felaket geçirmesi, o zamanının bütün insanlığının felakete maruz kalması anlamına geleceğinden, o bölgenin dünyası olacaktır. Dolayısıyla yeryüzünün sularla kaplanmış olması, insanların yaşadığı yerleri ifade etmiş olmaktadır. Ancak kutsal kitaplar da geminin yüksekçe bir yere oturmuş olduğu bildirilmektedir. Geminin Ağrı veya Cudi dağlarından herhangi birine oturması demek, ortalama deniz seviyesinden 2000 ila 3000 metre suların yükselmesi anlamına geleceğinden felâketin bütün dünyayı kaplamsı gibi bir sonucun ortaya çıktığını kabullenmek gerekir. Mezopotamya bölgesinde yapılan kazılar, su baskınının, bölgedeki uygarlığın bir süre duraksamasına neden olduğunu göstermektedir.

Geçtiğimiz yıl Asya'da yaşanan Tsunami felaketinin o bölgede ne kadar büyük bir tahribat yaptığı göz önüne alındığında, bunun makro ölçeklisi olduğu düşünülen Hz. Nuh Tufanı'nın boyutlarını, fizikî ve ruhî tahrip gücünü anlamak zor olmamaktadır.

2. Nuh'un Gemisi Nerededir?

Günümüzde bilhassa Batılı Hıristiyanlar geminin kalıntıları bulmaya çabalamakta ve tufanın mahiyetini göz ardı etmektedirler. Dolayısıyla geminin nereye oturduğu çözülmesi gereken önemli bir problem haline gelmiştir. Eski Ahit'te geminin indiği yerin "Ararat Dağları" olduğu ifade edilirken, Kur'an'da ise geminin durduğu yerin "cûdî" olduğu bildirilmektedir.

Kutsal kitaplar bağlamında kısaca bu konuya değinmek istiyoruz.

Kuran'da, Hz Nuh'un yaptığı geminin, Tufan sonrası "Cûdî"ye oturduğu bildirilmektedir. " el-Cûdî", sözlükte iyi olmak, bol bol vermek, cömert olmak, bağışlamak, yardım etmek, kendini feda etmek, gözlerinden yaşlar boşalmak ve bol bol yağmur yağmak gibi birçok anlamlar taşıyan "câde- cevdet" mastarından türemiştir.[26] "Cûdî" kelimesi genellikle İslam alimlerince özel isim olarak algılanır ve Dicle'nin doğu yakasında ve Musul yakınlarındaki bir dağı ifade için kullanılır.[27] Hz. Nuh'un gemisinin bu dağ üzerinde oturduğu kabul edilir. Dağın tepesinin avuç içi gibi olması, geminin demir atmasına ve gemidekilerin tufandan sonra barınmasına elverişli olması nedeniyle bu ismin verildiği söylenir.[28] Nitekim tufandan sonra bol su, hayır ve bolluk ve umumî bir rahmetin kaldığına inanılır.[29] Cûdî Dağı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Türkiye-Irak sınırına 15 km. uzaklıkta ve Şırnak il merkezine 17 km. mesafededir.[30] Muteber İslam âlim ve seyyahlarından olan Yâkût el Hamevî (ö. 626/1229), Hz. Nuh, Cûdî'ye ince oraya bir mescit ve kurban sunağı yaptırdığını söylemektedir. O, bu bilginin kaynağı olarak da Yahudi Kutsal kitabını gösterir. Ancak bu şahıs, Hz. Nuh tarafından Cûdî Dağı'nda yapıldığına inanılan mescidi gördüğünü kaydeder. Dolayısıyla o, Nuh mabedi olarak bilinen bu tapınağın kendi dönemine kadar varlığını sürdürdüğüne Cûdî'de mevcut olduğuna şahitlik etmektedir.[31] el-Kurtubî, "Cûdî"nin Cennet'teki bir dağın adı olduğunu da söylemektedir.[32] Yine bu kelimenin özel isim dışında dağ anlamlarına da geldiği söylenmektedir. Fakat İbn Manzûr ve Yâkût el-Hamevî gibi önemli Arap bilginleri bu tanımlamayı zayıf bir görüş olarak değerlendirmekte ve eserlerinde bu kelimenin meşhur manalarını verdikten sonra "zayıfta olsa dağ anlamına gelir şeklinde" vermektedirler.[33] Son zamanlarda "Cûdî" kelimesinin meşhur olmayan bu zayıf tanımı yani "yüksekçe yer=dağ" anlamının öne çıkartıldığı görülmektedir. Böylece Kuran'da "Cûdî"nin, özel bir dağ ismi olarak değil, sadece geminin yüksekçe bir mekâna oturduğunu anlatmak için kullanılmış olabileceği vurgulanmaya çalışılmaktadır. Şahsî kanaatimiz ise "Cûdî" kelimesinin Kuran'da özel bir isim olarak kullanılmış olduğu yönündedir. En doğrusunu Yüce Allah bilir.

Tevrat'ı ve İncil'i kaynak alan Hıristiyan araştırmacıların büyük çoğunluğu, Hz Nuh'a ait geminin kalıntılarının Ağrı Dağı'nda olduğuna inanmaktadırlar. Bunun sebebi de, Kitab-ı Mukaddes'in tufandan bahseden bölümlerinde geminin oturduğu yerin "Ararat dağları" olarak geçmesi ve Ararat'ın da, Ağrı Dağı ile aynı dağ olduğu sayılmasından kaynaklanmaktadır.

Ararat kelimesi Tevrat'ta başka pasajlarda krallık veya ülke adı olarak da yer almıştır.

Örneğin; 2. Krallar ve İşaya bölümlerinde Ararat kelimesi bir ülkenin adı olarak geçmektedir:

"Bir gün Nisrok'un tapınağında tapınırken, oğullarından Adrammelek'le Şareser, onu kılıçla öldürüp Ararat ülkesine kaçtılar. Yerine oğlu Esarhaddon kral oldu".[34]

Yeremya bölümünde ise bir krallık olarak geçmektedir:

"Ülkeye sancak dikin! Uluslar arasında boru çalın! Ulusları Babil'le savaşmaya hazırlayın. Ararat, Minni, Aşkenaz krallıklarını Ona karşı toplayın. Ona karşı bir komutan atayın, Çekirge sürüsü kadar at gönderin üzerine".[35]

Tekvin kitabında ise bölge, ülke adı olarak geçmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere bu klasik dönem İbranicesinin bir özelliğini yansıtmaktadır. Yani yer ve ülke ismi aynı anlamda kullanılmaktadır:

"Sular yeryüzünden çekilmeye başladı. Yüz elli gün geçtikten sonra sular azaldı. Gemi yedinci ayın on yedinci günü Ararat dağlarına oturdu".[36]

Arkelojik araştırmaların sonucunda, Tevrat'ta geçen Ararat, tarihte Urartu olarak bilinen topluluğun MÖ 1000 yıllarında Van şehri civarında kurdukları devletin adı olduğu anlaşılmıştır.

Asur dilinde aslı "Uruatri" olan "Urartu" ke-

limesi, İbranice Kitab-ı Mukaddes'te "Ararat" şeklini almıştır. Uruatri kelimesi "dağlık bölge, yüksek memleket" demektir. Bu isme ilk defa MÖ 1274 yılına ait Asur Kralı 1. Salmanasar'ın kayıtlarında rastlanmıştır. Buradan ortaya çıkan sonuç ise, Van gölünün güneydoğusundaki bölge ve o bölgede yaşayan topluluğa verilen addır.[37]

Tevrat'ta "Ararat Dağları" ifadesini, bugünkü Ağrı Dağı yerine, Van Gölü'nün güneydoğusundaki dağlar olarak anlamak daha doğrudur. Çünkü, Urartular bu bölgede yaşıyorlardı ve bu bölge de Cûdî Dağı'nın bulunduğu Cordyean bölgesiydi.

Tevrat'ın Tekvin 8/4 bölümünün Aramice ve Süryanice tercümeleri geminin indiği dağı "Türe Karduu Dağları" olarak zikreder. Bu dağlar da Van Gölü bölgesinde, bugünkü Suriye'nin el-Cezire eyaletinin merkezi olan İbni Ömer Ceziresi adındaki şehrin takriben 25 mil kuzey batısındadır.[38] Biraz önce temas edildiği üzere bu dağ günümüzde Türkiye sınırları içerisinde bulunmaktadır.

"Denildi ki: 'Ey yer, suyunu yut ve ey gök, sen de tut' Su çekildi, iş bitiriliverdi, (gemi de) Cudi üstünde durdu ve zalimler topluluğuna da: 'Uzak olsunlar' denildi".[39]

Süryani yorumculara göre Türe Karduu, Kuran'da geminin indiği yer olan Cudi Dağı'dır. Ayrıca Süryani Rahip Horiepiskopos Aziz Günel, Nuh'un Gemisinin Türe Karduu Dağı'na oturduğunu teyit ediyor ve bu dağın da Cudi Dağı olduğunu söylüyor.[40]

Yapılan arkeolojik kazılar ve jeolojik çalışmalar, geminin Cudi Dağı üzerinde oturmuş olabileceğine işaret etmektedir. Sonuç olarak; eski çağlarda yaşamış birçok uygarlığa ait tabletlerde ve elde edilen birçok tarihi belgede; tufan olayı, kişi ve yer isimleri farklılık gösterse de, çok büyük benzerliklerle anlatılmıştır.

3. Gemi Neyi İfade Etmektedir?

Geminin nereye oturduğu meselesine temastan sonra biz kendi bildirimizin ana konusuna dönebiliriz.

Kutsal kitaplara göre Nuh'un gemisi, Allah'a imanı, onun elçisine güveni ve kurtuluşu sembolize etmektedir. Gemiye binemeyerek Tufana muhatap olanlar ise helak olanlardır.

Kanaatimizce günümüz insanlarının olayın şeklî boyutundan ziyade, özünü kavramaları, ruhunu idrak etmeleri gerekmektedir. Bu, Allah'a iman, elçisini de tasdikten geçmektedir. Ayrıca bu dünyanın belirlenmiş bir sonunun olduğunu da kabul etmektir.

Nuh (a.s.)'ın gemisinin günümüz insanlarına neyi işaret ettiği hususu 12 maddede yorumlanmaya çalışılmıştır:

Yaratıcıya asla isyan etme ve günahta ısrarcı olma

Allah'a inan ve ona güven

Doğruyu kaçırma ve ona kulak ver ve doğru ol

Hatadan dönmesini bil ve günahlarına tövbe et

Tıpkı Nuh gibi kararlı ve sabırlı ol.

Bir kul olarak kendine iyi bak ve emaneti koru.

Herkesin aynı gemide yer alamayacağını unutma, doğru gemide yer almaya çalış

Vakti zamanı gelip çatmadan hazırlığını yap, Hz. Nuh gemiyi inşa ederken yağmur yağmıyordu! Kıyamet kopmadan ahiret hazırlığı yap

Dünya hayatı da tıpkı Nuh'un gemisi gibidir, haktan ayrılarak zulüm deryasına düşme

Geleceğini doğrular üzerine kur, günah ve kötülük dalgaları sana ulaşamasın

Fırtınanın gücü ne olursa olsun, eğer Allah'ın safındaysan mutlaka kurtulanlardan olursun

Haklı bile olsan, mutluluğu seç ve insanları kusurlarından dolayı hemen yargılama, onlara fırsat ve mühlet ver.

Kur'an-ı Kerim'in peygamber kıssalarında örtülü bir anlam vardır. Bu anlam ancak yorumlamayla yani hermenötikle ortaya çıkar ki, bu da bütün peygamberlerin haklı olmalarına rağmen hep mutluluğu tercih etmiş olmalarıdır. Şöyle ki; bütün peygamberler ömürleri

boyunca hep kendi kavminden zorbalık, sıkıntı, işkence görmüş olmalarına, dışlanmalarına rağmen hiçbir zaman insani olarak onlara lanet etmemişler, hep onlar için hayır duada bulunmuşlardır. Bu tür davranış içinde olan kavimlerinin aleyhine Allah'ın kendilerine verdiği hakkı, peygamberler hep kavimlerinin lehine kullanmaya çalışmışlardır. Onların kurtuluşu için çabalamışlardır. Hz. Peygamber efendimiz, kendisine her türlü sıkıntıyı yaşatan Taif halkının Cebrail aracılığıyla getirilen taş kesilme teklifini kabul etmemiş ve onlar için hayır duada bulunmuştur. Nitekim Hz. Nuh(a.s) da bütün ömrü boyunca kavminin kurtuluşu için çabalamış ancak yapılacak bir şey kalmayınca hükmü Allah'a havale etmiştir. Tufan kopacağı anda bile halkının iman ederek gemiye binmesini sağlamaya çalışması, haklı olmasına rağmen mutluluğu tercih edişinin en canlı örneğidir.

"Andolsun, onların kıssalarında temiz akıl sahipleri için ibretler vardır..."[41]

Sonuç olarak söylemek gerekirse Kutsal kitapların Tufan haberlerindeki ana tema; geminin nerede durduğu, kalıntılarının ne olduğu değil, bilakis Allah'a inanıp iman edenler ve peygamberlerin bildirdiği emir ve yasakları uyanların büyük bir felaketi zararsız ziyansız atlatmaları, inkârcıların ise güvendikleri bütün dayanaklarıyla birlikte yok oluşlarını haber vermesidir. Böylece daha sonraki nesillere büyük bir ibret belgesi olarak sunuluşudur.

DİPNOTLAR

3 Bkz. Kutsal Kitap Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil), Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 2001, İşaya 37:38

4 A'râf Suresi:59

5 Nuh Suresi:1

6 Ankebut Suresi:14

7 Mü'minun Suresi: 23-25.

8 Nuh Suresi: 2-4.

9 Nuh Suresi: 5-9.

10 Hûd Suresi: 25-26

11 Bkz. Kur'an, Nuh Suresi, 29.

12 Şuarâ Suresi: 105-109.

13 Hûd Suresi: 32

14 Şuarâ Suresi: 117-118; ayrıca bkz. Nuh Suresi:26-28.

15 Hûd Suresi: 36-37.

16 Hûd Suresi, 37.

17 Hûd Suresi: 40)

18 Hûd Suresi:41

19 Mü'minin sûresi 28-29

20 Kamer Suresi: 11-13

21 Bkz., *Eski Anlaşmat, Yaratılış Bap 6-7.*

22 Yeni Antlaşma (İncil), Matta 24:37-39; Luka 17:27.

23 Yeni Antlaşma , Petrus'un İkinci Mektubu 2:5.

24 Yeni Antlaşma, Petru'un İkinci Mektubu 3:6.

25 Bkz. Ankebut Suresi: 14.

26 Geniş bilgi için bkz. İbn Manzûr, *Lisânûl-'Arab*, Beyrut, Tarihsiz, III, 135-139; Yâkût el-Hamevî, *Mu'cemu'l-Buldân*, Beyrut, 1957, II, 179-180.

27 Bkz. El-Kurtubî, Ebû Ahdullah Muhammed b. Ahmet el-Ensârî, *el-Camiu' li Ahkâmi'l-Kuran*, basım yeri yok, tarihsiz, IX, s. 41; Burhanuddin Ebu'l-Hasan İbrahim b. Ömer el-Bika'î, *Nazmu'd-Durer fi Tenasübi'l-Ay ve's-Suver*, III, 534.

28 Bkz. Mecmau Lugati'l-Arabiyye, *Mu'cemü Elfâzı'l-Kur'âni'l-Kerîm Mısır 1990,* , I, s. 255; Şurrâb Muhammed Hüseyn, *el-Meâlimü'l-Esîra fi's Sünne ve's-Sîra*, Dâru'l-Kalem, 1991, s. 93

29 Bkz. el-Bika'î, *a.g.e.,* III, 534.

30 Bkz. Ali Akpınar, *Kur'an Coğrafyası (Kur'an'da Yer Adları)*, Fecr Yayınları, Ankara 2002, s. 144.

31 Bkz. Yâkût el-Hamevî, Mu 'cem'l-Buldân, II, 179-180.

32 Bkz. El-Kurtubî, *a.g.e.*, IX, 42

33 Bkz. İbn Manzûr, a.g.e., III, 135-139; Yâkût el-Hamevî, *a.g.e*, II, 179-180.

34 Tevrat, 2. Krallar: 19/37;İşaya: 37/38.

35 Yeremya 51/27

36 Tekvin 8/4

37 Bkz. Oktay Belli, "Urartular", *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi I*, Görsel Yayınlar, İstanbul 1982, 149. (139-208)

38 Bkz. Muhammed Esed, *Kur'an Mesajı Meal-Tefsir*, Çevirenler Cahit Koytak-Ahmet Ertürk, İşaret Yayınları, İstanbul 1997, s. 342.

39 Hud Suresi: 44

40 Bkz. Aziz Günel, *Türkiye Süryaniler Tarihi*, Diyarbakır 1970, 29.

41 Yusuf Suresi:111.